

FIP-näyttelyissä sovellettavat perinteisen filatelian arvostelun erityissäännöt

1. Artikla: Kilpailunäyttelyt

F.I.P. näyttelyissä sovellettavien yleisten kilpailukokoelmien arvostelusääntöjen (GREV) artiklan 1.4. mukaisesti nämä erityissäännöt on laadittu täydentämään yleissäntöjen periaatteita perinteisen filatelian osalta. Katso myös ”Perinteisen filatelian kokoelmien arvosteluohjeet”.

2. Artikla: Kilpailukokoelmat

Perinteinen filatelia käsittää kaikki filatelian ominaisuudet ja piirteet. Tässä ovat mukana myös sellaiset erityispiirteet, jotka ovat ominaisia muille näyttelyluokille, mutta jotka tukevat perinteisessä luokassa näytteilleasettajan tarinaa. Tämä tarina tulee toteuttaa loogisen suunnitelman mukaisesti läpi kokoelman. Se saattaa kertoa merkin tarinan luonnoksista koevedosten kautta julkaistun merkkiin eri painovaiheineen ja erilaisine variaatioineen. Tarina käyttää kaikkea mahdollista soveltuvaa aineistoa, sellaistaakin, jota voidaan käyttää jonkin toisen näyttelyluokan kokoelman rakentamisessa. Merkin käyttötavat tulee yleensä esitellä kaikissa kokoelman jaksoissa, mutta ne voivat myös muodostaa erityisjakson suunnitelmassa. Sen täytyy kuitenkin olla tasapainossa muun kokoelman kanssa. Käyttötavoilla tarkoitetaan tässä erilaisia mitätöintitapoja, taksoja ja myös tarvittaessa reittejä. Harvinaisten postileimojen, epätavallisten frankkeerausten ja postin lomakkeiden esittäminen otetaan huomioon arvostelussa.

Jos kokoelma ei noudata minkään muun näyttelyluokan erityissäntöjä, pidetään sitä perinteisenä kokoelmana ja arvostellaan sen mukaisesti. Jos kokoelma siirretään toiseen luokkaan, kerrotaan näytteilleasettajalle syy siirtoon.

Toisen näyttelyluokan sääntöjä noudattamaton ja perinteiseen siirretty kokoelma voidaan arvostella perinteisenä, mutta saa normaalisti vähemmän pisteitä käsittelystä, jollei sitä ole rakennettu perinteisen tavalla.

3. Artikla: Näyttelykokoelman rakentamista koskevat periaatteet

Otsikkolehden tulee sisältää johdantokertomus, jossa kerrotaan kokoelman tavoite ja tarkoitus. Siinä täytyy olla mukana myös looginen suunnitelma. (Kts GREV 3.3)

3.1 Perinteiseen filateliaan soveliaista aineistoa on mm. (Kts GREV 3.2):

1. Hyväksytyt ja hylätyt luonnokset; kuvakkeisiin, laattoihin ja väreihin liittyvät koevedokset; kuvakevirheet ja muut tuotannossa syntyneet virheet
2. Käyttämättömät ja käytetyt postimerkit sekä yksittäin että suurempina kokonaisuuksina, postilähetyksillä, postin lomakkeilla, yhteiskäyttönä muiden maiden merkkien kanssa jne.
3. Merkin erilaiset käyttötavat, mm. erilaiset mitätöinnit, taksat, reitit, vaikkakin kokoelma, jossa on pelkästään tätä aineistoa onkin soveliaampi postihistorian puolelle.
4. Paikallismerkit, yksityispostien, pakettiyhtiöiden ja muiden postinkuljettajien merkit, laivapostimerkit jne.
5. Erilaiset vesileimojen, liimoitteiden, hammasteen, paperin, painotyön ja värien alalajit, sekä tietyn maan omat erikoisalalajit.
6. Levytykset ja painolevyihin liittyvät tutkimukset.
7. Suojareijitykset, postin hyväksymät lisäpainamat ja arvon ylipainamat, kaikki postin lipukkeet, kuten kirjaus- ja pakettilipukkeet jne., kun ne tukevat kerrottavaa tarinaa.
8. Ehiöt, jos ne ovat painetut samoilla kuvakkeilla kuin postimerkit sekä postimerkkeinä käytetyt ehiöleikkeet.
9. Postaalisesti käytetyt leimamerkit ja käyttämättömät leimamerkit, jos ne ovat olleet käypiä myös postimerkkeinä.
10. Postin vahingoksi tehdyt väärennetyt. Muita väärennetyitä tai uusintapainoksia voidaan käyttää vain aitoon merkkiin vertaamista varten esim. vain yhtä julkaisua esittävässä perinteisessä kokoelmassa, kts. 3.2.4 alla.

3.2 Kokoelmia pidetään myös perinteisinä, jos ne ovat

1. postimerkkien kehitystä kuvaavia kokoelmia,
2. tutkimuskokoelmia postimerkkien tuotannossa käytetyistä papereista, liimoitteista, hammasteista, väri vaihteluista, graafisen kuvan virheistä, suojaajijityksistä jne,
3. postaalisia raja-alueita kuten kirjekulttuurista, kirjeen sulkemista tai taittamista, sanomalehtilipukkeita jne. käsitteleviä kokoelmia,
4. väärenne-, uusintapainos-, kirjauslipuke- ym. kokoelmia
5. tutkimuskokoelmia esim. levytyksistä, kuvakevirheiden kehityksestä jne.,
6. vertailevia kokoelmia esim. useamman maan julkaisuista, sisältäen ns. omnibus-julkaisut, tai jonkin alueen ensimmäisistä julkaisuista,
7. Erityistä tapahtumaa kuten Postimerkin Päivää, joulua, messuja tai filatelisiä tapahtumia kuvaavia kokoelmia.

4. Artikla. Kokoelmien arvostelu

4.1. Perinteiset kokoelmat arvostellaan GREX:n artiklan 39 mukaan. (Kts GREV 5.1.)

4.2. Saavuttaakseen tasapainoisen arvioinnin tuomaristo käyttää perinteisten kokoelmien arvioinnissa seuraavia kriteerejä ja niihin liittyviä enimmäispisteitä. (Kts. GREV 5.2.)

Käsittely (20) ja filateelinen merkitys (10)	30
Filateeliset ja niihin liittyvät tiedot, henkilökohtainen tutkimus	35
Kunto (10) ja harvinaisuus (20)	30
Kokoelman esitystapa	5
Yhteensä	100

5. Artikla: Loppusäädöksiä

5.1 Jos käännettyjen sääntöjen tulkinnessa syntyy erimielisyyksiä, englanniksi oleva teksti on ratkaiseva.

5.2. Nämä FIP-näyttelyissä sovellettavat perinteisen filatelian kokoelmien arvostelusäännöt on hyväksytty FIP:n kongressissa Bukarestissa 28.6.2008.

Perinteisen filatelian kokoelmien arvosteluohjeet

1. Artikla: Kilpailunäyttelyt

Nämä ohjeet on laadittu auttamaan tuomareita perinteisen filatelian kokoelmien arvostelussa ja näytteilleasettajia niiden rakentamisessa.

Arvosteluohjeiden, SREV:n ja GREV:n soveltamisessa mahdollisesti esiin tulevissa eroavuuksissa on GREV määräävä ja sen jälkeen SREV ennen näitä arvosteluohjeita.

2. Artikla: Näyttelykokoelman rakentamista koskevat periaatteet

2.1 Perinteisen filatelian näytteilleasettaja kertoo kokoelmansa avulla tarinan tai tarinoita. Tavallisesti se on tarina merkeistä tai julkaisusta itsestään. Se voi alkaa syyllä miksi merkki julkaistiin ja jatkaa mahdollisilla ehdotteilla ja/tai koepainoksilla. Se voi sitten kuvata merkin kehitystä, eri painoksia, värejä, hammasteita, papereita, erilaisia virheitä jne. Merkin käyttö, taksat, reitit, postilajit, mitätöinnit ja muut SREV:n pykälässä 3.2. kuvatut kohteet ovat olennainen osa tarinaa.

Esitettävän filateelisen tarinan osat jäsenyvät suunnitelman mukaan. Otsikon, käsittelyn ja suunnitelman tulee olla yhteen sopivat toistensa kanssa ja tietysti myös itse kokoelman kanssa. Kaikki valitun aiheen tärkeät piirteet tulee esittää tasapainoisella tavalla. Eri piirteet, kuten esim. postileimat, voidaan esittää erillisenä osiona tai muiden osioiden sisällä.

2.2 "Perinteiseen filateliaan soveliaan aineiston luettelo" (vrt. SREV 3.1) on aina puutteellinen, kun sitä sovelletaan tiettyjen perinteisten kokoelmien erikoisuuksiin. Jonkin maan keräämistraditio saattaa edellyttää sellaisten kohteiden mukaan liittämistä, jotka toisen maan kokoelmassa olisivat epäasiallisia. Monet erikoisuudet ovat jollekin maalle ainutkertaisia ja joidenkin niistä mukaan liittäminen on välttämätöntä korkeimpien mitalien saavuttamiseksi. Tämä merkitsee, että vaadittava aineisto ja sen esittämistapa vaihtelevat maasta toiseen.

2.3 "Perinteiseen filateliaan soveliaan aineiston" on tarkoitus käytännössä sisältää kaikki kohteet, jotka jollakin tavalla liittyvät lähetyksen kuljettamiseen postipalveluiden toimesta tai niiden ulkopuolella. Tämä sisältää rautatie-, paikallis- ja yksityispostien palvelut. Kirjekulttuuri kuten kohopainetut ns. naisten kuoret, ystävän päivän kuoret, kuvalliset koristeiset kuoret, isänmaalliset kuoret jne. voidaan liittää kokoelmaan niiden tukiessa tarinaa. Esifilatelialla, postimerkittömillä kohteilla ja postin merkinnöillä tulee olla suora yhteys muuhun esitettävään aineistoon, eivätkä ne saa ylittää 15 % kokoelman laajuudesta.

2.4 Jos kohteen luonne tai aitous on kyseenalainen, mutta kohde on tarpeeksi tärkeä sisällytettäväksi kokoelmaan, se voidaan ottaa mukaan edellyttäen, että sen luonne on selvitetty joko aitoutustodistuksen tai muiden selvittävien merkintöjen avulla.

2.5 Perinteisten kokoelmien tulee sisältää aineistoa, joka liittyy läheisesti yhteen ja joka voidaan kuvata yhtenä kokonaisuutena. Kokoelman kattavuus tulee esittää selkeästi ja tiiviisti näyttelyluettelon kuvauksessa ja johdantolehdellä. Kokoelman varsinainen rakenne on näytteilleasettajan oma valinta monista hyväksyttävistä tavoista, joilla aineisto voidaan esittää. Tässä suhteessa rohkaistaan aina uusiin innovaatioihin.

2.6 Kokoelmaan on liitettävä johdantolehti (GREV luku 3.3.), joka kuvaa esitettävän tarinan (kts. luku 2.1. yllä) ja osoittaa kuinka näytteilleasettaja hallitsee valitsemansa aineiston. Sen tarkoituksena on auttaa katsojia helposti ymmärtämään kokoelman käsittelyn ja tavoitteet sekä sen avainkohteiden merkittävyyden. Johdantolehdellä on esitettävä kokoelman suunnitelma sekä luettelo kirjallisuusviitteistä. Kaikkien kokoelmien tulee käyttää johdantolehti hyödyksi mahdollisimman hyvin.

3. Artikla: Näyttelykokoelmien arvostelukriteerit

3.1 Perinteisen kokoelman materiaalin valinta merkitsee kompromissia näytteilleasettajan toivoman sivumäärän ja näyttelyn järjestäjän myöntämän kehysmäärän välillä. Tämä valinta on tärkeä tekijä ei vain käsittelyn kannalta, vaan myös tietämyksen osalta. Näytteilleasettaja voi jättää pois vähemmän merkityksellistä aineistoa. Yleisesti ottaen julkaisun yleiset arvot voidaan esittää näyttein, kun taas saman julkaisun parempi aineisto tulee esittää mahdollisimman syvällisesti. Tämä käsittely osoittaa tuomaristolle, että näytteilleasettaja tuntee aineistonsa.

3.2 Jos merkki on yleinen käyttämättömänä tai käytettynä, mutta suhteellisen harvinainen kuorella tai tietynä yhdistelmänä, vain tällaisen kuoren tai yhdistelmän esittäminen antaa kiitettävän kuvan ko. julkaisun tuntemuksesta. Kuitenkin sellainen sivu, jolla esitetään useita kappaleita samanlaisia kohteita ilman mitään varsinaista väri- tai muuta eroavuutta tai useimmat sivut, joilla esitetään kuoria, joilla on sama taksa ja käyttö, ovat omiaan laskemaan kokoelman

arvostusta riippumatta siitä, miten arvokkaita kohteet ovat.

Kokoelman tekstityksen ei tarvitse toistaa selvästi nähtäviä seikkoja, mutta kaikki filateelinen taustatieto osoittaa näyttöilleasettajan filateelista tietoutta. Joissain tapauksissa myös historialliset tai yhteiskunnalliset yhteydet voivat auttaa esitettävien merkkien tai julkaisujen roolin ymmärtämisessä.

3.3 Kokoelman käsittely heijastaa, kuinka hyvin näyttöilleasettaja pystyy luomaan tasapainoisen, valitulle aiheelle luonteenomaisen kokoelman. Tuomaristoa auttaa kokoelman looginen eteneminen, mitä on helppo seurata, sekä selkeä ja tiivis tekstitys. Arvioidessaan käsittelyä tuomaristo tarkistaa, että johdantolehden ja suunnitelman sisältö heijastuu riittävästi kokoelmassa. Huomiota annetaan myös seuraaville seikoille:

- a. Vaikeus löytää olennaista ja mielenkiintoista aineistoa kokoelmaan. Tässä ei ole kysymys harvinaisuudesta tai arvosta, vaan ajasta ja omistautumisesta.
- b. Tarvittavat filateeliset tiedot ja taidot koota ja esittää kokoelma.

Jos postileimat ja frankeeraukset ovat oleellinen osa perinteistä kokoelmaa, niiden täytyy olla tasapainoisessa suhteessa kokonaisuuteen (ei esimerkiksi yksi kehys perinteistä ja seitsemän kehystä postileimoja).

3.4 Arvioitaessa kokoelman merkittävyyttä kiinnitetään huomiota:

- a. Kuinka paljon valitun aiheen avainaineistossa on mukana kokoelmassa
- b. Aiheen merkitys esitettävän maan tai alueen filateliassa
- c. Aiheen merkitys maailmanlaajuisesti.

Kolmen aikajakson käyttöönotto on ratkaissut joitakin merkittävyyden arvioinnin ongelmia. Esimerkiksi loistava moderni kokoelma, joka esittää ensiluokkaista aineistoa, tietoja ja käsittelyä, on monesti merkittävämpi kuin heikko klassinen kokoelma.

Myös kaikkien valitulle alueelle tärkeiden piirteiden täydellisyys nostaa kokoelman merkittävyyttä. Joidenkin tärkeiden piirteiden pois jättäminen taas heikentää sitä, vaikka siitä olisikin mainittu johdannossa.

3.5 Tutkimusta ja uusia löytöjä tulee arvioida niiden merkityksen pohjalta.

Merkittävät uudet löydöt ansaitsevat täyden huomion ja näyttöilleasettajan tulee osoittaa ne, kun taas pienehköt löydöt eivät saa painottua liikaa. On muistettava, että monet klassiset ja modernitkin julkaisut ovat jo "läpikutkittuja" pitkän ajan kuluessa ja tulokset julkaistuja. Filateelisen tietämyksen arvioimiseksi tuomaristo katsoo, kuinka hyvin näyttöilleasettaja on käyttänyt hyväkseen näitä olemassa olevia tietoja. On epärealistista vaatia näyttöilleasettajaa esittämään uusia löytöjä paljon tutkitusta aiheesta. Tästä syystä tällaisia kokoelmia ei rangaista henkilökohtaisen tutkimuksen puutteesta. Jos kuitenkin näyttöilleasettaja on aikaisemmasta tutkimuksesta huolimatta onnistunut löytämään jotain merkityksellistä uutta, antaa se lisäarvoa kokoelmalle.

Vain kokoelmassa esitetty tietous voidaan arvostella. Ei vain taustatietous itse merkeistä, vaan myös taksoista, reiteistä, postileimoista jne. on paras tapa osoittaa näyttöilleasettajan kokonaistietämystä.

Silloin kun on tarpeen, tulee viitata näyttöilleasettajan omaan tai muuhun aikaisemmin julkaistuun informaatioon. Jos näyttöilleasettaja on täydentänyt tätä informaatiota, viite siihen voidaan sijoittaa joko johdantosivulle tai sille sivulle, johon tutkimus kohdistuu.

3.6 Hyväkuntoinen aineisto on olennaista perinteisessä kokoelmassa.

Näyttöilleasettaja kannustetaan esittämään ainutkertaista tai erittäin harvinaista aineistoa, vaikka se ei olisikaan hyväkuntoista, mutta varoitetaan esittämästä muita kohteita laadultaan sellaisina, että ne alentavat kokoelman yleistä laatutasoa. Tavallisen aineiston laadun tulee olla moitteetonta.

Koko julkaisun tai sen yhden pääalajin harvinaisuus on yleensä korkeampi kuin pienen erikoisuuden. Erikoisuuksien harvinaisuus ja merkittävyys vaihtelevat riippuen maasta tai alueesta. Tämä tulee ottaa huomioon kokoelmaa arvioitaessa.